

УДК 37.01

Бондаревич І.М.¹¹доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ФІЛОСОФІЇ» У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: ПАРАДИГМА РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ

В сучасному культурному, суспільно-політичному, освітянському дискурсах доволі часто зустрічається концепт духовності, який в активному науковому обігу, у якості поняття «духовність», з'явився в середині ХХ століття. В цілому, можна стверджувати, що, як термін, «духовність» є на слуху в переважній кількості громадян. Разом з цим, поширені уявлення про зміст духовності виявляються аморфними та доволі міцною є стигма, що «духовність – це про релігію». Насправді, зазначена ситуація є об'єктивною, оскільки в різних наукових дискурсах щодо феномену духовності дослідники звертаються і оперують різними його контекстами. Так педагогічний дискурс акцентує етичні, естетичні, ціннісні контексти духовності. В мовознавчому дискурсі щодо феномену духовності більш актуалізовані такі його контексти як смисл, значення, а в мистецтвознавчому – це контексти символотворчості, символообміну. Проте, релігійний контекст феномену духовного виявляється і сьогодні доволі розповсюдженим. Він поширювався теренами України в процесі християнізації її населення. Врахуємо, що політичні, військові перепити, яких в історії України було дуже багато, тільки посилювали вплив християнства на духовне життя українців. В наслідок чого, навіть сьогодні, релігійний контекст духовності залишається стійким кліше. Особливо часто воно зустрічається у студентів технічних спеціальностей вищих навчальних закладів, що заважає їм досягти технічну творчість і розвиток мислення як духовний процес.

Тож, популяризація наукових досліджень феномену духовності та практичне їх застосування, як мінімум, в навчальному процесі постає актуальним завданням.

В змісті вищої технічної освіти із розвитком мислення пов'язана дисципліна «Філософія». Філософські концепції різних епох демонструють зразки різних типів мислення. В кожній концепції і теорії завжди міститься відповідь на проблеми епохи, кожна з них вирішує нагальні запити в певний спосіб. В історії західноєвропейської філософської думки такими епохами є Антична філософія; Середньовічна філософія; філософія епохи Відродження; філософія Нового часу; філософія епохи Просвітництва; Німецька філософія ХVІІ-ХІХст.; Некласична філософія ХХ століття; Постмодернізм. І, якщо така періодизація західноєвропейської філософії сформувалась доволі давно, то в історії української філософської думки вона ще чітко не градується. Проте, проблема інтелектуалізації українського суспільства ставить завдання

усвідомлення типів мислення кожної з історичних епох розвитку української філософської думки. В. Кремень зауважує, що в одному суспільстві люди користуються різними способами мислення, проте, в процесі пізнання ми маємо його змінювати відповідно до вимог епохи» [1, с. 9]. Власне філософи визначають стиль мислення як «...певний конкретний історичний тип мислення, який, будучи загальним для даної епохи, виявляється у розвитку основних наукових напрямків і обумовлює деякі стандартні уявлення в метамовних контекстах усіх фундаментальних теорій свого часу» [2, с. 208].

Розрізняння способів мислення різних епох формує культуру мислення у студентів і є різновидом духовної роботи, що пов'язана із розвитком мислення. Для того, аби це стало можливим варто враховувати наступні принципи викладання дисципліни «Філософія»:

- розуміння логіки психічних процесів [3];
- кожна епоха філософської думки розкривається як пізнавальний цикл;
- мега контекстом викладання є еволюція стилів мислення;
- обов'язковим є діалогічний характер кожного заняття.

Наведені принципи характеризують певну парадигму викладання дисципліни «Філософія». В її межах відбувається знайомство студента із різними стилями мислення, проникнення в саму структуру пізнавальної діяльності, визначення і аналіз її історичного підґрунтя. За таких умов, навичка орієнтуватись в стилях мислення дозволяє побачити їх розвиток як єдиний цілісний процес. Означене усвідомлення стає тлом для упорядкування студентами власного мислення, мотивує до творчого пошуку і визначення стилю мислення відповідного сучасній історичній епосі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кремень В. Сучасне мислення й освіта: методологічний концепт. Український педагогічний журнал, 2017. №3. С. 5-14.
2. Філософія: навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред.. І.Ф. Надольного. 6-те вид., випр. і доп. Київ:Вікар,2006. 455 с. С. 208.
3. Бондаревич І.М. Психолого-педагогічний аспект у викладанні курсу «Філософія». «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників психологічних та педагогічних наук»: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції, 28 лютого - 1 березня 2014 р. Львів, 2014. С. 84-87.